www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 177. — Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 31. липня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 177. — Jersey City, N. J., Tuesday, July 31, 1923. — THREE CENTS

ЗАНОСИТЬСЯ НА СТРАЙК В КОПАЛЬНЯХ ТВЕРДОГО УГЛЯ З 1. ВЕРЕСНЯ

ЕТЛЕНТИК СИТИ, Н. Дж., 29. липня. — Переговори між представниками власників антрацитових копалень і майнерів учера тут розбились.

Переговори розбились через „чек оф", якого домагались юніи, а на яке не хотіли згодитись власники копалень.

„Чек оф" се стягане юнійних оплат з платень майнерів. На се не годяться власники копалень, кажучи, що юніи стягають вже з майнерів в копальнях мягкого угля 17 міліонів долярів річно і сих гроший вживають на оплату острих способів боротьби проти власників копалень. Зновож провідники юній кажуть, що майнери платять при помочі „чек оф" юніи оплати, то можуть платити і юнійні оплати.

Коли не буде несподіваного звороту, то за місяць може вибухнути страйк в усіх антрацитових копальнях.

Американське правительство покищо не мішається до справи сподіваного страйку, але якби мала бути серйозна небезпека для потреб публики, то воно, як кажуть, вмішається і буде старатись обі сторони спонукати до згоди.

В цілих Злучених Державах вживають річно 70,000,000 тон твердого угля, а до страйку не буде більше в засобі як половина сього, значить, під зиму вже була би велика недостача.

В потребі заряджувано би хиба мягким углем і ґлявою, яких вже торік вживано в промисли для опалу на місце антрациту.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ЗАНЕДУЖАВ НА ЗАТРОЄННЄ ЖОЛУДКА

ЕШЛЕНД, Орегон, 28. липня. — Президент Гардинг положився на добу до постелі, бо занедужав на затроєнне жолудка.

Через те він тут нині не промовляв.

До публики говорив міністер торговлі Гувер і міністер внутрішніх справ Ворк, котрий заявив, що президент Гардинг занедужав наслідком затроєння жолудка поживою з бляшаної пушки (кени). Він не хотів сказати, якої компанії був сей виріб, що затроїв президента, бо як казав, міг би зробити кривду, бо і найліпшій компанії може таке трафитись. Він заявив, що разом з президентом дістало більше осіб затроєнне жолудка, але за добу всі полужають.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ХОЧЕ В ОСЕНИ ВИБРАТИСЯ В ДРУГУ АГІТАЦІЙНУ ПОДОРОЖ

ВАШИНГТОН, Д. К., 28. липня. — В кругах Білого Дому кажуть, що президент Гардинг хоче вибратися в жовтні сього року в другу подорож.

Він хоче поїхати до стейтів Мишиґен, Миннесота, Висконсин і сусідніх, де твориться фармерська радикальна організація, і вести там агітацію проти радикалізму.

ФОРД МАЄ 60 ЛІТ

ДІТРОИТ, МИШ., 30. липня. — Нині минає 60 літ від дня, коли Генрі Форд уродився в домі фармера в стейті Мишиґен.

Ще тому 20 літ він був бідний. Але власне тому 20 літ, в 1903-тьому році він зорґанізував Форд Мотор Компені з капіталом $100,000, яка донині зробила його найбагатшим чоловіком у світі.

Його особисте майно тепер виносить $750,000,000.

ПОЛІТИЧНА ДИСКУСІЯ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ІНСТИТУТІ

ВИЛЛІЄМСТАВН, Месс, 29. липня — Вчера на викладах в тутешньому Політичному Інституті було горяча дискусія на політичні теми.

Перший зачав дискусію бувший російський амбасадор у Вашингтоні БОРИС МАХМЕТЄВ, котрий говорив про міжнародне значіннє російського питання.

Йому перебив американський соціялістичний письменник ДЖАН СПАРГО, котрий сказав, що Бахметев повинен представити не лише се, що зруйнувала революція в Росії, але й те що вона принесла зі собою творчого. На думку Спарга, совєтський спосіб правління міг би лишитися в Росії, як що з нього викинеться большевизм і комунізм. Таксамо, казав він, і в других краях, подібних до Росії, міг би бути совєтський режім.

Бахметев відповів, що про се буде говорити пізнійше, а тепер хоче сказати про міжнародне значіннє російського питання. Він заявив, що Росія вже успокоюється і вертається поволі до нормального життя. Він предсказував, що Росія стане великою державою народів на конституційних основах, та що мати-ме корисний вплив на світ. Далі він сказав, що теперішній російський „уряд" інтернаціональний, але нарід перенятий глибоко націоналізмом. Тому тяж большевики мусять уступати в користь націоналізму російського народу, як се було видно приміром в Лозанні.

Потому ДЖАН СПАРГО заявив, що американський нарід не інтересується своїми власними громадськими справами. Тут, казав, таксамо як в Росії перед революцією, править бюрократія, а загал до сього байдужний теж так як в Росії перед революцією.

Полковник ДЖ. Е. ВУДВЕРД, з генерального штабу, перебив, що навіть 5% американського народу не знає, чи Лозанна се якісні перегони, чи який бейсболіст, чи пудер.

Говорив теж Британець, СЕР ЕДВАРД ГРІЦ, бувший секретар бувшого премієра Давида Лойда Джорджа. Він сказав, що від часу американської революції додано Великій Британії девять десятих і теперішньої території. Се сталось, казав він, завдяки наукі і страті, яку Англія винесла з війни з Америкою.

СМЕРТЬ ГРИНЬКА РОССА

Польській поліції удалося знайти криївку Гринька Россу в лісах в Ходорівщині, відки він краджував свої напади на протязі цілих 2 літ. На днях поліція вислідила його підчас того, коли він відвідав у селі свого товариша. Оточено хату навкруги. Вивязалася стрілянина поміж поліцією і Гриньком Россом, наслідком чого ославлений ватажко упав упав на землю поцілений 2 кулями в груди. Його відвезено до лічниці у Львові, де помер. Його ватага розбіглась по селах. У с. Волчатичах арештовано Данько Дубановську любовницю Гринька Росса і 7 селян, які правдоподібно належали до ватаги Росса. Ціла діяльність Гринька Росса мала в ледний підклад і виросла на ґрунті нездорових соціяльних відносин у нашому краю. Минулого року підчас „саботажової" акції ватага Гринька Росса спалила також кілька фільварків. Сам Росс зявлявся часто між селянами; роздавав поміж убогих гроші та в очах населення виріс до значіння „другого Довбуша" як його називають і досі в селах Ходорівщини.

УЧИТЕЛЬ ЛІСОВСЬКИЙ ЖИВЕ. НЕ УМЕР.

До канадійських українських газет пишуть з Роблін тамошні учителі, товариші, В. Лісовського, що зовсім не умер, як се було подано в 27. ч. Кан. Фармера і що взагалі новинка в Кан. Фармері не відповідала правді.

В. Лісовський ніколи не мешкав у Сторожинського, ані навідворот. Таксамо не було любовних зносин між Лісовським і Сторожинською. Правда одначе, що Сторожинський підозрівав Лісовського о такі зносини і навіть домагався від нього грошевого відшкодовання за се. За причину служило йому те, що жінка Сторожинського одного разу, два роки тому, зайшла була до хати Лісовського.

Товариші Лісовського вважають, що відомість, подана Кан. Фармером, становить додаткову кривду для Лісовського, який має велике довіре і пошану в околиці, де учителював, як і між всіми учителями Манитоби. Через зовсім дурну причину, через заздрість і жвтість свого товариша-учителя він стратив руку і ще тратить на честі.

В шпиталі відтято йому одну руку. Була поважна небезпека, що треба буде відтяти обі руки, але ся небезпека минула і Лісовський вже вертає до здоровля.

ПОЛЬСЬКА НОТА В СПРАВІ ДАНЦІГА.

Польський міністер закордонних справ Сердя вислав до президії Ліґи Народів ноту, в якій обговорює взаємини поміж Польщею і Данцигом. Покликуючись на лістичні місця версайського договору і опінію держав, стверджує польський міністер, що становище данцігського сенату ужеокливлює Польщі повне використання і прав до данцігської пристані.

АВАНТУРИ В БУЧАЧІ.

Підчас військової бранки в Бучачи прийшло до бійки поміж новобранцями, наслідком чого поранено смертельно кілька осіб.

СТАНОВИЩЕ ВЧИТЕЛІВ НА УКРАЇНІ.

Кореспондент харківського „Коммуниста" Р. Пельше пише в ч. 951. (з 15. березня) про становище учителів на Чернігівщині: „Брак літератури педаґоґічної, суспільно-політичної, природничо-наукової, мистецької, навіть газет дуже пригнічує сільських учителів. Через це вони страшенно відстали, як педаґоґи й як громадські робітники.

Бракує нових підручників. Скрізь є лише старі: боги, попи, царі та пани: „Охота пуще неволі" Соколова й Панова, „Доброе Слово" Дьяченка та „Преображенского (там і „духовно-нравственное чтение", „царь-освободитель" і т. п.), хрестоматія „Родные посевы" й т. п.

Населення та влада не скрізь добре ставляться до вчителів. На них подекуди дивляться, як на наймитів: „ми тобі платимо, й ти мусиш нам служити". Це дуже пригноблює сільських учителів. Вони не мають досить авторитету через свою духову відсталість, одірваність од місцевого і громадського (??) життя, затурканість.

Трапляються й комуністичні самодури, які прилюдно поводяться з учителями, як із своїми невільниками, устрявають у дрібниці шкільного життя, включно до наказів учителям рубати дрова в годині шкільних лекцій..."

Що ж додавати до цієї кореспонденції? Не самодури — а дурисвіти! (Нова Україна).

СКІЛЬКІСТЬ УКРАЇНЦІВ У Р. К. П. НА УКРАЇНІ.

У звязку з формальним відновленням „єдіної-неделімої" в в формі т. зв. „С. С. С. Р." виникає ряд непорозумінь та труднощів для компартії, особливо на Україні, що сконстатовано на останньому з'їзді Р. К. П. Раковскі дав при цьому поясненню, що кількість „Українців" у рядах Р. К. П. на Україні виносить — лише 23,7%, до того ж багато з них не знають навіть української мови...

„ЧОРНА ХМАРА".

„Коммунист" ч. 14. з березня подає, що в останніх днях лютого в Маріупільському повіті зліквідовано повстанський загін „Чорна Хмара". Отамана Сердюка забито, захоплено в полон 17 повстанців. „Чорна Хмара" за час своєї діяльности повбивала багато совітських аґентів, перевела чимало наскоків на залізничі станції. Дня 10. березня повстанці доконали напад на одеський потяг біля станції Новоукраїнка.

РОЗСТРІЛИ В ЧЕРКАСАХ.

У Черкасах розстрілено учнів городищівського відділу „Визволення України": Маринко Петриху, Ничипора Посунька, Миколу Гаркушу, Козюру, Назаренка, Дядюру, Горитька, Петра Петруху, Михайла Блажевського. („Вісти" ч. 57).

„ЗОРЯ" В БУКАРЕШТІ.

„Недоля й біднота загнала кільканайцять українських студентів Буковинців, до Букарешту для студій серед чужих людий. З великими труднощами вдалося їм заснувати Товариство і цим заманіфестували свою національну свідомість. Одні дійсні, щирі Українці згуртувались в товаристві, бо всякий непевний елемент або взагалі не приступав, або його усунено. До „Зорі" належить тепер 25 членів.

РОСІЙСЬКИЙ ПОЕТ-АВАНТУРИСТ.

Газета „За Свободу" доносить, що відомий російський поет-комуніст Сергій Єсенін, який перебуває в Берліні, улаштовує собі сензаційні скандали. На днях в однім шинку Єсенін у пянім стані почав викрикати: „Пиймо за побіду совєтів!" Присутні там офіцири еміґранти кинулись на поета, побили його до схочу і викинули за двері.

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

Дня 2. липня с. р. підчас бурі грім убив під Львовом одного зелізничника.

ГОЛОВНА ХИБА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН У ВІДНОШЕННЮ ДО УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Є такі Українці, що щиро підпирують кожду народну справу, або українське підприємство. Коли однак се підприємство має якісь свої хиби, тоді Українець сейчас відрікаєсь і йде до чужого.

В тім то й клопіт. Бо Українець повинен розуміти, що українське підприємство скріпляє силу народу в кождім зглядi. Коли щось бракує то не покидати його, не відрікатись, але старатися його піддержати і направити. Над направою працювати завзято доти, доки не буде всьо як найлипше.

ОТЖЕ КОЛИ БИ ОТЖЕ „СВОБОДА" І НЕДОПИСУВАЛА В ЧІМСЬ, ТО НЕ ТРЕБА ЙОМУ ВІДРІКАТИСЯ, ПРОТИВНО, ЩЕ КРІПШЕ ТРЕБА ЙОМУ ДЕРЖАТИ І ШУКАТИ СПОСОБІВ ПОПРАВИТИ ЦЕ. ЯКРАЗ ТАКЕ ПОСТУПОВАННЯ СКРІПИТЬ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ — БО ВКАЗУЄ ЦЕ НА СВІДОМІСТЬ. З ТИХ ПРИЧИН ТРЕБА КОЖДОГО УКРАЇНЦЯ В АМЕРИЦІ ПРИЄДНАТИ ДЛЯ „СВОБОДИ".

Ніхто не може нарікати що „Свобода" дорога, бо передплата виносить:

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Ситі і заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Гроші посилати чеками або мoні-ордерами:

„SVOBODA", 63 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

БЕЛЬГІЯ І ФРАНЦІЯ ВІДПОВІДАЮТЬ АНГЛІЇ НА НОТУ В СПРАВІ РУРЩИНИ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 30. липня. — Рівночасно з французьким правительством відповіло на ноту Великої Британії у справі Рурщини також і бельгійське правительство.

Бельгійське правительство заявляє, що зайде приступить до переговорів, то Німці мусять покинути „пасивну резистенцію" (опір при помочі бездільности підчас праці).

Далі бельгійське правительство каже, що воно готове згодитись на опорожнюванне Рурщини, але тільки вміру сплати Німеччиною „воєнних відшкодовань".

Щодо сих перших двох точок то бельгійський премієр Теніс годиться з французьким премієром Пуанкаре.

Але кромі того Теніс зложив заяву, якої Пуанкаре не хотів зложити, що Бельгія годиться на розслідженне німецької спроможности платити „воєнні відшкодовання".

КАНЦЛЄР КУНО ДО НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ

БЕРЛІН, 29. липня. — Німецький канцлер Куно видав проклямацію до німецького народу, в якій обжаловує французьких наїзників, що спричинили теперішню економічну крізу в Німеччині.

Він заявляє, що Німеччина хоче платити алянтам „воєнне відшкодованне", але мусять мати змогу платити.

Далі він заявляє, що німецьке правительство робить для зменьшення дорожні і недостачі поживи, а також задля фінансової реформи.

СТУДЕНИЙ ДОЩ ЗНЕСУВАВ БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПОВСТАННЄ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 29. липня. — Німецькі комуністи хотіли нині викликати револьту в цілій Німеччині. Для сеї цілі вони скрізь скликали мітинґи, які були звернені головно проти нового фашістського руху в Німеччині. Окупація Рурщини, дорожня і упадок гроший мали служити їм зачіпною темою для викликання демонстрацій, бунтів і повстань.

Одначе рівночасно з большевицькими промовами почав литись потоками з небес злий дощ і притім дуже студений.

Се так охолодило розпалених до червоности большевицьких бесідників, що вони усюди спокійно розійшлись домів, не ждучи на інтервенцію поліції або війська.

МІЖНАРОДНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ПОМОЧІ ІНВАЛІДАМ

ПАРИЖ, 30. липня. — Міжнародне Бюро Праці в Женеві, у Швайцарії, скликало нараду знавців на 1-ого серпня с. р. у справі занять для бувших жовнірів світової війни, що потерпіли на здоровлю.

Статистичні обчислення показують, що в усіх державах є таких ветеранів 10,000,000; з них 8,000,000 може працювати нормально а 2,000,000 не може працювати.

Сі, що можуть правильно працювати, кромі того в многих державах одержують державні підмоги, а сі, що не можуть працювати, лишені на невистарчаючій підмозі.

Конференція має обговорити способи видатнійшої помочі тим 2,000,000, що не можуть працювати.

Французькі інваліди відмовились післати своїх делеґатів, з причини, що на конференції будуть делеґати німецьких інвалідів.

ІСМЕТ ПАША ОБІЦЯВ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 29. липня — Голова тутешньої турецької мирової делеґації Ісмет паша обіцяв американському амбасадорови Ґру, що його правительство могло би дати певного рода запевнення, що буде справедливо трактувати християн в Туреччині.

Про „воєнні відшкодовання" Туреччини для Америки не хотів говорити. Казав, що про се можнаб аж тоді говорити, як Америка представить докладний і подрібний рахунок, кілько і за що вона хоче „відшкодовань".

АМЕРИКАНСЬКА МІСІЯ В ДОРОЗІ ДО МОСКВИ

ВАРШАВА, 29. липня. — Американські сенатори Кинг і Ледж та конгресмен Фрір і професор Джонсон, котрі їдуть в Росію коштом американського видавця Герста, приїхали нині рано сюди.

Вони тут розмовляли з польським премієром Вітосом, міністром заграничних справ Сейдою, і провідниками політичних ґруп в польському соймі.

Завтра ціла американська місія буде у польського президента Войцеховського. У второк виїдуть до Москви.

МАРКА „ПОПРАВИЛАСЬ"

БЕРЛІН, 29. липня. — Вчера тут трохи марка „поправилась". За одного американського доляра вже давали тільки один мілion німецьких паперових марок.

Нині в дорогих готелях люди платили мілion за обід.

МУСОЛІНІ ХВАЛИТЬСЯ ГРАТУЛЯЦІЯМИ

РИМ, 29. липня. — Знагоди 40-вих уродин одержав сьогодня премієр Муссоліні кілька тисяч (може кількадесять) телеґрафічних ґратуляцій.

"SVOBODA" (SVOBODA)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three copies the copy.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
В Америці Сполучених Держав і Канаді.

На кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 506 Montgomery, Res. У. Н. Gonsiel 1899 Montgomery.

Не оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Українським середнім школам під Польщею грозить небезпека смерти!

(Від власного кореспондента).

Після утворення кабінету Вітоса президія Українського Клюбу в польськім соймі вибралась до нового польського міністра просвіти Гломбінського, щоби представити йому справу українських шкіл під Польщею.

Гломбінський заявив, що польська держава не може брати на себе задачу закладати українські школи в такім числі, як сього хотілось би Українцям. Коли Українське громадянство хоче мати Українські школи, НЕХАЙ ЗАКЛАДАЄ ІХ СВОЇМ КОШТОМ, АК ШКОЛИ ПРИВАТНІ.

Закид українських послів, що польське правительство ЗАБОРОНИТЬ ЗАКЛАДАТИ українські приватні школи, Гломбінський збув викрутом: Та рівночасно ВІН САЛ ПОТВЕРДИВ ТОЙ ЗАКИД, заявляючи, що польське правительство не може признати українського університету у Львові, бо не можна признати того, що „правно не істнує". А відома річ, що український університет у Львові „правно не істнує" тому, бо польське правительство не хотіло й не хоче на се дозволити.

Коли польський міністер просвіти заявив, що польська держава не може, значить: НЕ ХОЧЕ ЗАСПОКОЮВАТИ ШКІЛЬНИХ ПОТРЕБ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, — то польська преса дає до сеї заяви польського міністра цінні пояснення. ВОНА ПИШЕ, ЩО УКРАЇНСЬКІ СЕРЕДНІ ШКОЛИ, ЯКІ ДОСИ УДЕРЖУЄ ПОЛЬЩА, ТРЕБА ПОЗНОСИТИ И ПЕРЕМІНИТИ НА ПОЛЬСЬКІ, бо договір про охорону національних меншостий не накладає на Польщу обовязку удержувати для національних меншостий середні школи, а робити для національних меншостий більше, ніж Польща обовязана на основі того договору, нема потреби.

Коли Польщі ходило о прилучене української Галичини до Польщі, тоді вона виробила для сього краю закон про воєводську автономію; на основі сього закона середню шкільництво належить до компетенції воєводських соймів, зложених з самостійних курій української і польської, так, що українська курія має право закладати українські середні школи.

Тепер Польща дістала від головних держав антанти право суверенности над усіми українськими землями на захід від рижської лінії, — без ніяких міжнародніх зобовязань поза безвартісним договором про охорону національних меншостий. Отже тепер Польща заявляє, що все те, що не стоїть в тім договорі, треба скасувати. Треба скасувати також тих кілька українських середніх шкіл, які остали в Галичині з австрійських часів.

Нехай касує! Сим тільки пригадує українському народу, що Польщу треба як найшвидше розвалити.

Прага, в червні, 1923.

Др. Михайло Лозинський.

Від жертв бою за вільність України.

ДО ДОРОГИХ БРАТІВ АМЕРИКАНЦІВ.

Підписаний Виділ „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами" у Львові, передаючи братній привіт Дорогим Браттям Американцям, пригадує ласкаво наших нещасних Борців за Волю нашого народу, котрі нині на переднівку серед тяжких обставин коротають решту свого життя.

Товариство приневолене ласкаво пригадати нашій суспільности в старім краю і Вам Дорогі Браття, за далеким океаном народний обовязок прийти з помочю тим, котрі за національне визволене цілого народу дали свої сили, здоровле і щасте.

Товариство, котре взяло на себе обовязок нести поміч нещасним жертвам нашої визвольної війни, не може відповісти вповні своїй задачі, бо опирається виключно на постійну жертвенність нашого народу, тоді, коли та жертвенність замала в порівнанню до кольосальних потреб, коли жертвенність і та, яка була, нині цілковито устала.

Потреби з кождим днем ростуть, бо й число самих інвалідів постійно зростає. Вертаються з далекої України, з Чехо-Словаччини, з таборів полонених. Соткам бездомних колік треба дати приміщення в приютах, соткам треба справити протези (штучні ноги), соткам треба лічити рани та переводити операції, висилати до купелевих і лечничих заведень; дати до-смертне удержане працеспосібним, учити їх ремесла в „Домі Українських Інвалідів".

Завдяки Вашій жертвенности, Дорогі Браття, донині завдячуємо, що повстали ремісничі варстати праці, як робітня протез і при Вашій помочі великий удержувалось „Дім Українських Інвалідів", котрий міститься не у власній кониці, а в маленьких убікацях будинку, який дало під уживкання Товариству „Дністер". Здобутися на власний дім з протсорими кімнатами ми не можемо. Та одно з українських Товариств в Новому Йорку завязало Комітет, який має би на цілі фонди на будову „Дому Інвалідів" у Львові і надіслало вже 500 долярів. На жаль з тою сумою ми не можемо ніяк розпочати будови, на котру потреба яких 5 до 10 тисяч долярів.

Завдяки Вашій жертвенности — много інвалідів підняли ми із землі знову на ноги, давши йому протези і не повзають вже більше як нелюди попід чужі плоти; та благословлять тих добрих Братів Американців, що сповнили свій народній обовязок.

Не забувай же, Український Народе, по цілому світу про вірних і пострадавших в боротьбі за кращу долю Твоїх Синів, та поспіши їм з помочю.

Львів, 12. липня, 1923.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ:

З. Лукавецький, голова.

П. С. — Жертви на „Фонд Інвалідів" слати ласкаво до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, ул. Підвалле 7.

НАУКА БОЛГАРСЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ.

Демократія при владі. — Протиселянський терор. — Соціялісти, які самі себе випарили. — Чим нова диктатура краща від старої?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

В українській пресі — поскільки така істнує — болгарський переворот відзвукувався дуже слабо. А школа Болгарський нарід своєю соціяльною структурою найблизче стоїть до українського: тут і там відсоток селян-хліборобів доходить до 85. Болгарське народне мистецтво поруч з українським належить до тих, що найменше зіпсувались впливом фабрики та культури й найкраще зберігались. Нарешті. Болгарію лучать з Україною спільні спомини про Драгоманова і не в останній мірі — спомини з часів війни.

Та найголовнійшим моментом, який мусів би звернути нашу найпильнійшу увагу на болгарський переворот все-таки лишається ота подібність соціяльної структури. Болгари — мужицька нація. Українці — така сама мужицька нація. Болгарський державний і соціяльний лад до перевороту був збудований на соціяльно-політичних інтересах хліборобського елементу. Серед українського суспільства останніми часами також починає набирати все більшої сили „орієнтація на мужика". Істнують отже всі передумови для того, щоб останні події в Болгарії як найбільше причинилися до збогачення нашої власної політичної мудрости.

На жаль, у нашім суспільстві нема виробленого погляду на те, що відогравалось у Болгарії до перевороту. Чим був режим Стамболійського: хлопська диктатурою, особистою диктатурою самого Стамболійського чи диктатурою сільських „куркулів" над хліборобською масою? На ці питання можна почути від наших людий найріжнійші відповіди. Наші земляки, що жили й живуть у Болгарії, навіть пальцем не поворухнули для того, щоб поінформувати своє громадянство про характер того цікавого експерименту, який переводився в Болгарії. А скільки драм і віршів тимчасом понаписували наші іміґранти, закинуті долею в ту цікаву й таку подібну до нашої країну!

Доводиться таким чином, основуватись на власних міркуваннях. Отже після всього, що мені довелось читати в чужій пресі та літературі про Болгарію (а на чужих мовах понаписувано з цього приводу чимало), я все-таки лишусь при своїм давнім переконанні, що в Болгарії під проводом Стамболійського здійснювалась **хлопська диктатура**, себкої кляси. Здійснювалась вона во імя праці, во імя мирного розвитку країни, во імя величезної більшости народу.

Не похитнула мене в цім переконанні й та компанія брехень і клевет, що була поведена широкою рукою по замордованню Стамболійського. Чого-чого тільки не говорено про нього! І що він хотів приєднати Болгарію до Югославії, і що він хотів проголосити Болгарію республикою, а себе її президентом, і що ві пакрав з державної скарбниці міліони гроший, і що він жив у роспусті... Ці всі пльотки, пущені в обіг для скомпромітовання забитого ворога, скоро показались або безсоромно прибільшеними або просто вигаданими. Але незалежно свід того все-таки лишається непохитним фактом, що Стамболійський, коли й дбав про себе, то найперше дбав про свій нарід і свою мужицьку клясу — основу того народу.

Стамболійського повалила демократія — та демократія, яка в роках 1917—1919 правила також Україною. Під прапором цеї демократії обєдналися у Болгарії бувші царські міністри, університетські професори, журналісти, бувші військові, купці й фабриканти. Обєднувало їх спільне почуття клясової обиди, свідомість того, що вони стали непотрібними в новій державі. Переслідування з боку Стамболійського ще більше загострювало ненависть цих „упослідженних" до режиму хлопської диктатури.

Майчи велику вправність у конспірациях та змовах, користаючи з дитячої наївности селян та з їх нездатности до ратових колективних виступів, ці елементи за одну ніч захопили владу в свої руки. І Болгарії знов настав „нормальний лад", знов запанували „право й порядок".

Як же виглядає на ділі той „нормальний лад", запроваджений болгарською демократією?

Беру кілька виписок з болгарських часописів, як їх подає берлінська часопись „Дні".

Софійська газета „Народ" з 28 червня містить таку замітку:

„Божевілле. З Габрова післано до міністра внутрішніх справ, з підписом для преси, таку телеграму: Нині 23. червня, при потуранню влад гуртки екзальтованих горожан розвозять на показ посла Панайорова (хліборобa) й трудового інспектора Гатева з музикою та плякатами. Горожане й неляни обурені. Жадаємо покарання винуватих, а не **знущання й кпин над ними**. Прохаємо вашого розпорядження для приборкання партійних пристрастей".

Ще через два дні той самий „Народ" подає таку звістку:

„Вчора **знайдено замордованим** у селі Ташкенес бувшого хліборобського посла Юрія Дамянова. Ми не знаємо, при яких оставинах Дамянова замордовано".

Нарешті в цих двох виписках факти не становлять якого вимку. Це — масові явища. Всі хліборобські посли в кількости 212 осіб сидять у вязниці, не зважаючи на їх посольську незайманість. Усіх провідників селянського руху, всіх кооператорів-хліборобів поарештовано. Цілу хліборобську пресу заборонено. Усіх виборних з хліборобської партії скинуто, а на їх місце адміністративно призначено нових людей. У чотирьох містах краю заведено наглі суди. Скасовано дирекцію трудової повинности припинено поділ землі між селянами. У дрібнім промислі заведено десятигодинний день на місце дотеперішнього восьмигодинного...

Коротко кажучи, демократія твердою рукою касує й нищить усі демократичні реформи здобутки попередньої „недемократичної доби...

У смішне і сумне становище попали болгарські соціялісти, які свого часу завзято поборювали уряд Стамболійського. Для них той уряд був „реакційним", бо він будував нову державу не на основі Марксового талмуда, на засадах реальних і практичних. І по перевороті соціялісти брали найдільнійшу участь і дістали за це в новім демократичнім кабінеті міністерство залізниць для свого члена Д. Казасова. Здавалосяб, соціялісти можуть нині тішитись, що повалили „тиранію" й помогли запанувати „законности й справедливости"... Але вони не тішаться, а почувають себе дуже сконфуженими, бо показалось, що виміняли шило на швайку!

Наведені вище виписки належать якраз **соціялістичному** органови „Народ". Вже тон цих виписок показує, що серед болгарських соціялістів панує не зовсім святочний настрій. Але „Народ" — поскільки йому позволяє демократична цензура — висловлюється ще більш отверто. У числі від 27. червня він пише:

„Ми підносимо голос проти особистої пімсти. Ми підносимо голос проти безоглядного переслідування членів хліборобського союзу та людей, що його підтримували. Навіть преступників і лиходіїв, казали й кажмо ми, треба карати на основі краєвих законів, а не особисто й свавільно **переслідувати й мучити**"...

Гарний режим, очевидно, запровадила „демократична" влада, коли оттаке прилюдно пишеться! Але в гарну позицію поставили себе й болгарські соціялісти, які самі помогли в чаєвім перевороті й співпрацею з новим урядом (Казасов!) фактично той режим викликали до життя й підтримують. Як вам подобається соціялістичний міністер, який мусить мовчки підписувати декрет своїх буржуазних колет про побільшення робочого дня з восьми до десяти годин? Тут мимоволі згадаєш про славнозвісну Гогоївську, унтерофіцерську вдову, що сама себе випарила... Як то кажуть: „Ой, купив собі дуду на свою біду та на свої гроші"...

Коли б навіть повалений режим хлопської диктатури й користувався терором, як знаряддєм боротьби зі своїми політичними противниками, то це мало б оправдане. Бо то більшість во імя закріплення своєї перемоги боролася б з меншістю. Але нині меншість у Болгарії користується терором проти більшости. Це — або давній російський царизм або нинішній російський большевизм. І лицемірними та нещирими здаються запевнення прихильників нового „демократичного" ладу, що режим Стамболійського був „півболшевицьким". Як відомо, Стамболійський рішучо поборював большевизм і ще за якийсь час перед своїм упадком зведів примусово посадити сільських комуністів, де такі знайшлися б у кількости 10 душ! На комуністичне господарство хай не в теорії, а на практиці покажуть, що вони вміють.

Ідея диктатури одної кляси чи одної суспільної групи, навіть одної людини, над цілою державою знаходить усе більш прихильників і помалу заступає місце ідеї формального демократизму. Але зі всіх форм диктатури — комуністичної в Росії, фашистівської в Італії, Гортієвоа в Угорщині — найкращою і в ґрунті найбільш демократичною все-таки була хлопська диктатура в Болгарії. Нинішня „демократична" диктатура, що прийшла на її місце лише унаслідувала її погані сторони, не унаслідувавши добрих.

Берлін, 12. липня.

Радянин.

ЧЕСЬКА ПРЕСА В ОБОРОНІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

„Справедливе" вирішення Радою Амбасадорів долі Східної Галичини дня 14. марта, 1923. р. викликало чималий рух у чеській пресі, яка заняла до цеї справи два становища. Правда — націоналістична преса, повставшая до нього прихильніла, соціялістична — вороже.

Ліберальний дневник „Tribuna" з 18. марта помістив передовицю під назвою „За малу зелену велику справу", де пише ось що: „Рада Амбасадорів вкінці рішилася полагодити як найтяжчу справу, справу у Східній Европі. Польська закордонна політика мала дуже багато праці на заході, доки вдалося їй переконати Антанту про потребу міжнародного признання ризького договору. Парізьке вирішення є без сумніву великим дипльоматичним успіхом варшавської влади. Полякам признано кордони, які вони самі собі установили в Ризі й у які до останної хвилини не вірили самі польські діячі. Заслуга в цьому належиться в першій мірі Франції, якій удалося приборкати протипольські настрої Англії, що дуже нерадо дивиться на варшавську „гегемонію". І німецько-французький конфлікт мав свій уплив на рішенець Ради Амбасадорів, що хіяла під натиском Парижа. Вислідом цього було назавсідне приділення Сх. Галичини до Польщі. Ця країна, що має 54,000 кв. кільометри, була частиною Австро-Угорщини й у жовтні 1918. р. проклямувала через вибраних українських представників свою державну самостійність. Українці зразково взялись до будови власної держави й подавали надії незабаром стати, побіч Чехів і Словаків, найкращим славянським народом. Їх армія й залізниці були картиною державного порядку, сильности і громадської дисциплини. Хто був наочним свідком української самостійности в 1918.-1919. р.р., не міг дивуватися, як могла така мала країна, до-краю винищена світовою війною, протягом 8 місяців збудувати таку державу. Легіони Галлера знищили мурашкову працю Українців і своєю насилою потоптали найсвятішу честь українського народу.

„Ми часто намагалися переконати Поляків про потребу справедливого вирішення східно-галицької справи. Польська пропаганда, що підозрівала Українців у большевизмі й терорі, вграла свою кампанію, бо, мабуть, мало хто міг би провинити стільки здержанности, як це зробило українське громадянство, яке терпеливе ждало вирішення своєї долі Антантою. Хто зна, як би це виглядала „Малопольща", як би Україні за прикладом Литовців — своїх приятелів по кривді, замінили Сх. Галичину у Клайпеду. Її Антанта, й Поляки мусіли були справедливо оцінити коректну поведінку українських політиків, які 4 роки виявляли свою діяльність у межах міжнародного права й не поставили ніяку з зацікавлених сторін перед доконаним фактом, як це зробили Литовці, Мадяри, Турки й инші.

„Східногалицька проблема є тим важніща, що тут іде мова не тільки про 4 міліони українського громадянства, але і про справи куди більші: Сх. Галичина є етнографічною, а до певної міри й історичною частиною Великої України, яка саме прокинулася до свойого самостійного життя. І в майбутньому ніяка київська влада не стерпить, щоб найдальше посунений західний клин України продував у неволі чужинців.

„Поляки зробили-б величезну помилку, як би провадили у Східній Галичині протиукраїнську політику, бо українство не є видумкою, й його не можна знищити й царське самодержавя. Польща має сьогодні у своїх межах національних меншостей занадто богато, а всі її сусіди, може, з винятком Чехо-Словакії й Румунії — дуже цікавляться тим, що діється в середині польської держави.

„Паризьке рішенець не вийде Полякам на користь, якщо Україці не перестануть бачити в ньому свого народного нещастя. Бажаємо Польщі, щоб вони радість, яка цими днями наповняє варшавські вулиці, ніколи не заплатили терпінням і сльозами".

Дневник „Народні Політіка" з 17./III. ц. р. помістив передовицю д-ра Борского, де з великим несмаком похваляє разьке рішення; мовляв, Чехія забезпечена перед большевизмом, бо на випадок самостійности Сх. Галичини, Чехо-Словакія легко могла-б стратити Підкарпатську Русь, і бути прилучена до Росії (!).

Орган соц.-дем. „Право Люду" з 24./III. ц. р. теж у передовиці широко обговорює цю справу: „Не тільки право, але й честь у звичайному людському розумінню, вирішенням ради амбасадорів потоптано. **Ніколи ще так брутально не вирішено ческих питань, яких домагались поневолені громадяни.** Рада амбасадорів своїм рішенням створила велику небезпеку і для всіх держав, що користатимуть із нього.

„Польський міністер закордонних справ, зяки підписав рішенне, одержав чимало пересторог із боку Англійців і навіть Французів. Йому казали, що **Польща не може лічити на поміч західної Европи, як що опиниться в небезпеці, бо вона вимусила для себе такі кордони, з якими ніколи не погодиться Росія.** Цим вирішенням не тільки не забезпечений мир на европейському сході, але навпаки — воно витворює нову воєнну небезпеку. Вже нераз за останніми роками витягала Франція за Польщу-гранд із вогню, але тепер (уже, кажуть) не захоче займатися такими експериментами".

Газета „Руде Право" з 20./III. ц. р. пише: „Вирішення Ради Амбасадорів знасилувало волю пятиміліонового українського народу, що замешкує Сх. Галичину від Сяну на Схід. Польща одержує через це вирішення 45,000 квадр. кіл., замешканих виключно не польським громадянством, яке творить тільки острови по містах. Щоб доказати, що Антанта вела війну з метою „визволення малих народів", створивши польську державу, в межах якої живе тепер 11 міліонів громадян не польської народности, й яка удержує 350,000 війска для „порядку". **Вирішенне Антанти тяжко відбивається перш за все на Чехословацькій Республиці.** Не можна забувати, що будучність нашого господарства лежить на Сході. Україна й Росія будуть усе ринками збуту для чеськословацького промислу. Цим ринком може бути в першій мірі богата аграрна Україна, з її великими потребами сільсько-господарських машин, залізними чого матеріялу й т. д. Сьогодня, як Сх. Галичина признана Польщі, вільний перехід на Україну і в Росію залежить від доброї волі польського уряду. **Вирішенне ради амбасадорів не є й не може бути дефінітивне. Український народ ніколи не погодиться з брутальною польською окупацією.** Події минулих літ могли переконати цілу Европу про правдивий стан у Сх. Галичині, Польща держиться при владі тільки як найжорстокішою насилою, а часті кровавi повстання свідчать, що навіть грубий режім не має сили зломити живий одпір українського народу. Польща в сьогоднішньому свому складі не вдержиться, а корумпована польська шляхта й буржуазія не мати-муть сили вдержувати владу над богатоміліоновим не польським громадянством. Тим то й ми дивимось на рішенне східно-галицького питання, як на провізоричне, тим більше, що його зроблено без участи Росії".

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Каленин сказав до др. Джансон, загально знаного американського експерта на різьних справах, що війна знищила Росії 7 міліонів коний, втрата яка може бути заступлена лишень тракторами? Після др. Джансона, Росія є взмозі купити від Америки тракторів за суму 500 міліонів. Чи Ви знаєте, що Мюрад Цигарки коштують трохи більше як інші цигарки, позаяк вони роблені з найліпшої якости 100% чисто турецького тютюну?

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

о. Володимир Янишин помер в домі свойого батька, пароха Рипяни (кадацького повіту) в 40-ім році життя, в 17-ім священства. Покійник осиротив 8 дітий.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. З додатку „Зимня листи" в „Великі поеми", У біографічним нарисі Івана Франка (пер. Василь Верпиволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в Ґвоздовій оправі $3.00.

Замовляйте посилаючи на адресу: "SVOBODA" 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! РАЧЕСТЕР, Н. Й. ПОЗІР!

Хто хоче добре забавитися хай прийде на

ПІКНІК

БР. СВЯТОГО ЙОСАФАТА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5. СЕРПНЯ

НА NORTON STREET

Отож запрошаємо всю українську людну і позамісцеву громаду на сей пікник. — За добру забаву ручить

177 Комітет.

ПОЗІР! ЛІТЛ ФОЛС І ОКОЛИЦЯ!

Заходами Парохії св. Николая відограється представлення

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

комедійно-опера в двох діях Івана Котляревського

В СУБОТУ, 4. СЕРПНЯ Б. Р.

в укр. гали Н. Смеречинського

на Ane Street.

Перед представленням від год. 3-тої години буде БАЛЬ до 6, а о 6.30 представлення а відтак по представленню знова танці аж до 12. год.

ВСТУП від 50 ц. до 75 ц.

Програвати буде українська банда.

Проситься всіх Українців і Українок околичних і позамісцевих як з Керімер, Вінгс і Рон до як найбільшої участи — За добру забаву ручить

177 Комітет.

CUNARD

ЧИ ВАШІ РОДИЧІ ПРИДУТЬ ДО АМЕРИКИ?

Американський конзуль в Ризі приймає тепер аплікації на паспорти і віза на нову квоту. Кунарда Лінія має найпоспішніші кораблі у світі. Пасажирам з шифкартами Кунарда Лінії не треба довго чекати на кораблі,Кунард має представників в Росії опікуючися пасажирами доставляючи їх апрост аж на кораблі.

Кунарда Лінія одинока з гремя офісами на Україні.

В ХАРКОВІ, ул. Свердлова 33-5.
В КИЇВІ, ул. МАРКСА 4.
ОДЕСА, ул. Леніна (Ріхеліевская)

ГРОШІ ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ

пересилаєся гарантуючи виплату в американських долярах

ЧЕРЕЗ ГОСБАНК

(вертайтесь до кораблевих агентів або до:

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

РІЛЬНИЦТВО В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Ріжні клопоти та трудности, які фармері стрічають у своїй праці та їхні нарікання на ті недостатки, викликали були враження, що рільництво в Зулучених Державах підупадає. Думка та зродилася зі слідуючих фактів: число населення Злучених Держав зростає, та хліборобське населення ні. Воно навпаки в порівнані з міським населенням-зменьшується. Далі ціни на фармерські продукти падають. Число фабм, які не є власносию працюючих на них господарів, а які ними лиш наймаються, постійно збільшуєсь, а теж зростає число фармерських довгів та „мортгеджів" на сільських господарсвах.

Та ті всі явища лише позірно вказують на занепад рільництва. Приглянувшись їм блище, видно, що вони мають инші причини і що їх слід вважати обявом не занепаду, а навпаки надмірного розвитку, надто великого розросту рільництва і завеликої продукції земних плодів.

Перше явище, себто те, що число працюючого на землі населення постійно зменьшується, вказує аише на розвій промислу в Злучених Державах. Усі великі промислові краї світа переходили те саме. Зразу були краями рільничими, а з часом в них розвивався промисл і більшість населення поселювалась по містах і промислових. Про упадок рільництва можнаб говорити щойно тоді, комиб підупала продукція рільних плодів. Тимчасом за послідних пятьдесять літ число населення Злучених Держав зросло трошки більше, як два з половиною разів, а рільнича продукція збільшилась в тім самім часі три повних разів і беспокоює вповні потреби цего збільшеного числа мешканців.

А число населення, працюючого на фармах, зменьшилось через те, що раньше фармер і його помічники не лиш управляли землю та збирали її плоди, але теж виконували богато инших праць звязаних лиш посередно з сільським хозяйством. Тепер ту працю виконують ріжні фабрики рільничих знарядів, шкіряні фабрики, прядільні, млини, ссипи (елевейтори) та инші вітки промислу, які переробляють рільні продукти та доставляють фармерови середників та знаряддя до оброблювання землі. Кромі того новітні винаходи машин, тракторів, молотілок, жниварок, сівачів, молочарських машин та проче збобило богато робочих рук лишніми на теперішнім господарстві.

Друге зі згаданих явищ, а іменно упадок цін на рільні продукти має дві причини. Одна, це несовісна спекуляція посередників, а друга це надмірний розвиток рільництва, якепродукує більше плодів, чим їх проче населення може зужити, купці можуть вивести. Доходить до того, що деякі фармері палять збіжем, місто дорогим для них вуглем, богато перестало вживати коштовних штучних навозів, що зменьшило видатність їхньої землі, деякі управляють лиш частини своїх грунтів, тому що управа всеї землі їм не виплатилаби.

Те, що тепер чимраз більше арендованих фарм чим власних, теж не вказує на упадок хліборобства. Воно показує лиш, що фарми подорожіли і що богато людям легче платитиз них чиш, і коли діло не йде, покинути фармерського, чим вкладати значні гроші в него. Хоч правда, число пахтовк фарм стало вже дуже високе і творить 38% всіх господарств.

Затягнени мортгеджів на фарми теж не є небезпечне. У всіх галузях промислу кредит тепер відіграє значну роль і таксамо як проні промисловці, так і фармері помагають собі позичками. Та хоч, як сказано, найму не можна вважати проявом упадку сільського господарства, то все таки мортгеджі є кращим способом фінансовання фабм, бо по якімсь часі задовжена фарма стає власністю того, хто на ній робить. Слід лише, щоб фармері могли ті позички дістати на корисних услівях і не попадали в залежність від ріжних несовісних банкерів. Добування відповідного потрібного а не небезпаного, тепер лихварського кредиту для піддержки сільських господарсв є одним з головних домагань фармерів.

ПОЗІР! РЕНКІН, ПА. І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ БР. СВ. ГРИГОРІЯ від. 24 У. Н. Союза відбудеся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 4. СЕРПНЯ Б. Р.

в гали Мацкові на 4 улиці.

На сей баль запрашається всіх доколичних і місцевих Українців до численної участи. Чистий дохід призначений жертвам війни.

177 Комітет.

РАДІО КЛЮБ ТОВ-А ПОМОРЯН.

423 E. 9th St., New York City

повідомляє, що президент Гардінг буде говорив у вівторок вечер, 31. липня.

Крім бесіди пр. Гардінга, карий концертова програма.

Вступ 25 цент. 176,7 Комітет.

French Line
Compagnie Générale Transatlantique

ПОСПІШНА ІЗДА НА І З УКРАЇНИ

France... July 25, Aug. 22, Sep. 19
Lafayette... Aug. 4, Sep. 1, Sep. 29
La Savoie.. Aug. 11, Sep. 8, Oct. 20
France. Aug. 22, Sep. 19, Oct. 17

По всі дальші інформації голоситься до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK CITY

MURAD

Ми виробляємо найлутшого рода турецькі цигаретки у світі. Ми не жалуємо гроший у виробленню МЮРЕД найбільшої світової слави цигаретки.

МЮРЕД мають в собі нічо инше як лишень найлутшу якість найліпшого і найдорожшого турецького тютюну який росте на Сході.

НЕДИВНИЦЯ, ЩО ВОНИ ТАКІ ДОБРІ.

СУДІТЬ САМІ!

Порівнайте МЮРЕД з якою небудь иншою цигареткою у світі.

Витворці найлутшого рода турецьких і египетських цигарет у світі.

Anargyros

MURAD THE TURKISH CIGARETTE

S. ANARGYROS

BOXES OF 10 OR 20

THE TURKISH CIGARETTE

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЮКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ДРУГИЙ ТОМ.

(23)

Заклинатель чортів.

На вмовлення пана Магока рішилась контеса уповажнити свого душевного лікаря од всіх заряджень, які він вважати-ме потрібними. Священик запросив ще тогож самого дня абата Самуеля, який якраз тоді перебував в Пешті, прихати до Бондавару.

Абат Самуель був відомим чоловіком, одним з тих священиків, яких вважають вільнодумними. Він був в приязних відносинах з визначними лібералами, і втаємничені знали, що опозиційні газетні статті, підписані шифром „С" походять з його пера. В товаристві він був приємним і одтепним і ніколи не псував веселого настрою. Він блищав також і в наукових колах; його виклади, хоч поверховні, але завже написані живо відвідувала охоче аристократія. До тогож на нього невтомно нападали ультрамонтанські часописі. Раз поліція перевела навіть трус в його домі, не знаючи властиво, що вона шукала у нього. Ці всі обставини підтримували добру славу імени абата Самуеля і коли раз ілюстрована часопись подала його портрет, суспільна думка були ним цілком здобта, його поява з високим вільним чолом, мужніми, повними виразу рисами, буйними бровами і сміливим поглядом булаж такою показною; — лише одна риса його обличчя, яка характеризує кождого священика, зраджувала його фах: своєрінда риса в кутках уст, яка надає обличчю певний елегійний вираз, а разом з тим непорушне, вимушене привітне єство, через яку священики в зрілім віці виглядають як аматетки. Окрім того, він не мав в собі нічого духовницького. Своєю мускулястою будовою тіла він міг скорше бути зразком глядіятора.

В цілім краю його окричали вільнодумним священиком, який насміхувався навіть говорити правду державній владі.

Тому всечесний пан Магок мав перед ним великий респект. Він як бідний сільський піп не міг зробити багато для вітчини; найбільше, що він раз — тоді — разом з одним батальоном тонвеїд був в двадцяти боях і проповідував в той час своїм салдатам любов до вітчини, за що його і засудили трошки на смерть, та ухаславили на десятилітню вязницю з тяжкими кайданами. З того він і відсидів пять років, і його ноги мають тепер ще болячки від кайданів. Але це все такі дрібнички, що пан Магок соромився хвалитися ними, покого чоловіка, як абат Самуель, рівнюючи їх з заслугами такий зважується писати вільнодумні статті в часописах і підписувати їх початковими літерами свого імени; Тепер! — Мати од діла з Гайнау, з Росіянами, противитися гарматам, стояти під шибеницею, це все жарт! Але тепер! Звазуватися з страшною поліцією, це є щось!

Пан Магок був незвичайно доброї думки про високі здібности абата Самуеля; в той час як він сам чув, що він багато стратив з своєї колишньої енергії. Так, пятнадцять років це добрий час, особливо, коли пять з них проведено у вязниці з тяжкими кайданами на ногах.

По декількох днях запрошений гість прибув до парохії пана Магока. Священик росповів йому про відносини контеси все те, що він міг сказати, не порушуючи таємниці сповіди.

Він росповів йому також про випадок з примарами і те, що він сам пережив в цім відношенню.

Пан Самуель стрінув оповідання суверенним сміхом.

„З мене ви можете, пане, не боятеся сміятися, але я прошу вас не глузувати з контеси, бо вона вважає свої примари дуже значними," промовив священик з скромною покірливістю.

Абат попросив докладно змалювати йому положення замку, взаємне получення кімнат і сходів, а особливо просив змалювати до найменьших подробиць ту сцену, по якій священик з паламарем тікали з підземелля через загратовані двері.

Екіпаж контеси приїхав в звичайну годину, щоб привезти обох шановних гостей до замку, положеного досить далеко від села.

Для контеси було дуже природним, що побачивши абата Самуеля, вона почала хлипати і дістала корчі, які минули не ранійше, ніж абат торкнув своєю рукою чоло контеси.

По своєму звичаю панна Емеренція дістала також корчі, які для симетрії мавби спинити пан Магок; але він не дуже-то дбав про неї, і полишив корчі бути корчами; поки вони минули самі.

Аж по нападі набрала контеса силу вимовити, що небо післало сьогодня сюди пана абата.

Пан абат роспитував протягом луківського обіду про цілком прозаїчні річи, про число слуг, приближний вік служниць, господарку в пивницях, про час збору винограду; і займався панною Емеренцією більше ніж контесою. Він питав панну, чи можна й налити вина і дивувався, коли вона, закриваючи своєю чаркою рукою, запевняла, що вона ніколи не пє вина. Він хотів знати, чи сподіяти конче на її дитину, чи походить від вагітности, на що вона почервонівши засоромлено запевняла його, що вона не займалася жадним мущиною ніколи навіть в думках.

По обіді пан Магок лишився в їдальні побалакати з панною Емеренцією, себто він сів у фотель біля каміну, зложив руки на своїм добре округленім животі до молитви, закрив очі і міг солодко дрімаючи по мистецьки удавати, ніби він напружено слухав, що говорила панна Емеренція.

А пан абат подався з контесою в її внутрішній покій.

Контеса тремтячи чекала, який присуд висловить цей високо поважаний чоловік в цім відмівськім процесі.

„Чи оповів вам ми сподіяк про страшну таємницю цего замку?"

„Я довідався від нього стільки, скільки він сам знав."

„І якої думки церковні авторітети про цю справу?"

„Моя особиста думка, що тут грає ролю звичайна людська інтрига."

„Людська інтрига?", запитала контеса жахаючись, „мої вісі!"

„Є в психіятричнім звязку з цею інтригою; одну частину цеї історії ви чуєте, а другу бачите у сні. Початок в исхоплюєте чуттям, а продовження є галюцинація, ідіосінкразія. Видимих духів не буває, бо, що не є матерією, то не має постаті. Хто раз вмер, той не може більше рухатися, бо його орґанізм розвязано.

Контеса захитала незаловолено своєю головою. Від високого духовного пана, вона не сподівалася такого пояснення. Колиб вона хотіла знати лише це, вочи на не потребувала би кликати пана абата. Абат Самуель проникнув в обличчю контеси це враження від його слів і поспішив росонати радикальне лікування.

„Грання, я знаю ваші сумніви і вашу тверду віру в те, що ви по вашій думці бачили і чули. Ви вірите, що ви незчислимі рази сходили в зачарований гробовець, в якім збираються ваші предки."

„Минулої ночи вони дуже галасували і обіцяли сьогодня знов зійтися і чекати мене."

„І ви пообіцяли прийти до них?"

„В день я жахаюся перед цим, але в ночи мене примушує дивна сила іти вниз; тоді я поборюю свій страх і не можу лишатися тут вгорі."

„Добре; отже сьогодня в ночи я піду з вами у гробовець."

По цих словах на обличчю контеси зявились знов паленіючі рожі. Живий портрет! Вона повинна іти разом з ним вниз! Куди? — Може у пекло? Але незабаром здобула знов владу над собою і запитала з сумнівом: „Як це можливо? — Маю я відкрити мої найбільші таємниці цілій домовій службі?"

Абат зрозумів це запитання з усіма його консекванціями.

„Це цілком непотрібно; навпаки, слуги не повинні нічого знати."

Контеса подивилась замішано на нього. В цім випадку булоб неминуче, щоб пан абат залишився цілу ніч в покоях контеси з нею самою.

Пан абат прочитав цю думку на обличчю Тойделінди.

„Тепер я іду з священиком на гетъ," промовив він, „і прийду аж в призначену годину назад і зголошуся при ваших дверях."

Контеса похитала неймовірно головою.

„Як це можливо Подумайте, що в зимі від сьомої години вечером ві двері мого замку замкнені, і що доки ви дійдете до мого внутрішнього покою мусите непомітно пройти не меньше сьоми замкнених дверей. Зпочатку приходить замкова брама. Її сторожить воротарка, стара жінка, яка рідко спить, окрім того є ще два величезні пси, справжні кроноежери, які в ночи бігають на довгім ланцюху. Тоді приходять двері в коритарі, замкнені двома ключами; один з них у ключарки, другий у догадлачки, двері не можна відчинити, не розбудивши їх обох. Далі від третіх дверей, на сходах, має куховарка, яка спить так міцно, що цілий дім пробудиться, поки її вистукають. Четвертіді, ці замкнені ґрати коритару; ключ до них має чоловіка, бо, яка дівка, яка в ночи не зважиться пройти сама і до блищої кімнати. Пяті двері провадять до кімнати моєї каменюнгфер; це цнотлива особа, яка не відчинить дверей в ночи на жадання мущини, колиб він був навіть святим, пророком. Шесті двері провадять до кімнати панни Емеренції, дами товаришуючої мені, яка дісталаб корчі і зомлілаб, колиб хтось вночи торкнув клямку дверей. Семі двері нарешті провадять до моєї одягальні, яка відчиняється лише машинерією, якою керую я сама. Отже як моглиби прийти ваша всечесність сюди опівночи?"

(Дальше буде).

НЕБУВАЛЕ! У НАС ДІСТАНЕТЕ

ПОРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ 20ц.

З МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ. - Ціна за книжку

ЗАМОВЛЕННЯ РАЗОМ З ГРІШМИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ: „SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуємо долярами в місце замешкання адресата.

ВИДАЄМО ШИФКАРТИ

Поширюємо свої услуги та справи і продаємо

Де краю і приїзду в Америку; виробленя паспорта і афідевітів та полагоджуємо справи нотаріяльні.

ПРИЙМАЄМО ВОЛЯДНОСТИ

Голость ся особисто або листовно з ріжних кождя.

STANDARD BANK
NEW R. COR. 42ND ST. NEW YORK

Ординарна 6-ой

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

переніс свій офіс на
275 SECOND AVE. NEW YORK
між 13. а 14 улицею
Приймає що дня від 9—12; 6—8.
В недїлю від 9—1.

УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лїчить виключно ріжні заламані недуги.
Ню Йорк офіс 338 East 18th Street.
Понедїлок, середа і пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділя від 10. до 1.
Брукляни офіс: 683 Bedford Avenue (cor. Kent Street)
Вівторок, четвер, субота від 10. рано до 8. вечер.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 5000
коло перкин св. Юрія
Говорить по українськи.
Лїчить успішно недуги мущин, жінок і дїтий.
Найновійші електричні апарати.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛОНІЯ

в гарнім окраєвім кліматі Ню Йорку. Нові доми на легкі лїсячні сплати. 3 руми $1350. — $300 готівкою і 9 руми $1575. — $400 готівкою; 5 рум $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і школа на місци. Пишіть або заїдьте до:

ГРИГОРАК І МЕЦЬКА,
180 Broadway, Rom 94, New York City

ФАРМИ ВЕЛИКІ І МАЛІ ПО РІЖНИХ ЦІНАХ.

Фарма 79 акрів добра земля, сад, 12 акрів лїса, дім на 7 кімнат, 2 стодоли, 2 курники, вода в хаті і стайни, машинерія, гасолінний іншдай, молотілка, 2 коні, 2 корови, ялівка, 350 кубрів. Ціна $4,000, готівкою $2,000.

Фарма 43 акри з худобою $2,800, готівкою $1,500.

Фарма 63 акри, сад, будинки, дім на 8 кімнат. Ціна $3,000, готівкою $1,500.

A. MIKROTT
103½ St. Marks Pl., E. 8th St.
NEW YORK CITY

ДІМ НА ДВІ РОДИНИ, 8 кімнат, добре збудований $3,600. Трохи готівки а решта як рент. 176,7

БУНГАЛО з 4 кімнат за $1,000, готівкою $500. Купіть се. Голостіться:
36 MAIN ST., RAHWAY, N. J.
Pierre & Miller.

По причині спіхи продається ФАРМА 150 акрів доброї землї, много 35 акрів грубого лїса, 5 коров з ними, 2 безрогі, 200 курий, засів, машинерія, фурнічі, всі знаряди, будинки добрі і великі дім на 9 комнат з водою, 4½ милї до міста і колеї. Спродамо все за $3,200, готівкою $1,500. Голостися до властителя: ГРИГОРІЙ САЛАК, R. F. D. 1, Broadalbin, N. Y. 177-84

$10.600

Фарма 73 акри при стейтовій дорозї, 55 милї від Ню Йорку, 3 милї від міста Вістечка. Дім 7 кімнат і инші господарські будинки і знаряди. Камінний гараж, автомобіль 1½ т. Готівкі $4,000, а решта на ріжні сплати.

Фарма 120 акрів в нюйорскім стейті. Дім 10 кімнат і другі господарські будинки. Около 100 акрів під управою, а 20 акрів грубого лїса. Великий овочевий сад. Земля надається на кукурузу, овес, бараболї і т. д. Вода на фармі. Ціна $4,200, готівки $2,200.

Маємо фарми ріжної величини на дуже вигідні сплати.

Як хочете бути сарім власним господарем, то користайте з нагоди та звертайтесь по близші інформації до Офісу: 175,77
S. KOWBASNIUK,
244 Avenue A., cor. 15th Street
NEW YORK, N. Y.

КОПАЛЬНІ АНТРАЦИТОВОГО ВУГЛЯ В АМЕРИЦІ.

Американський Бюджет Комісія предложила президентови і конгресови у Вашингтоні річний рапорт про стан антрацитової індустрії в Злучених Державах. В тім рапорті представлено подрібон стан цеї галузи гірництва, його хиби і недостатки та вагу його для всего населення держави. У заключенню комісія приходить до висновку, що така важна індустрія не повинна залежити від волї кількох компаній та приватних людий, а через те, що вона обслуговує потреби великого числа мешканців держави, той правлїнно або принаймеиньше строга контроля над нею повинна належити до того населення а то в той спосіб, що держава повинна взяти на себе право і обовязок наглядати і регулювати добуваня і ціни антрациту.

Антрацитові поля Америки занімають всего частини кількох повітів у стейті Пенсилвенія в околиці міста Скрентону і Вилкес-Бері. Уся територія, з якої можна добувати вугль, находиться вже в руках компаній, які його добувають, а то або як їх власність, або нинїшнїми ними з правом закладаня на нїй копалень. Через те, кроме дальшої експлуатації годі числити на якийсь дальший розвиток цеї індустрії. Теж кількість добуваного в послїдних роках антрацитового вугля не міняється і все виносить дещо меньше, чїм 100 мілїонів тон в рік. Власниками копалень є або зелїзничі, або приватні компанії. Вправдї по законам Злучених Держав та стейту Пенсилвенія зелїзничі компанії не сміють бути рівночасно властителями копалень вугля, та шеровші тих компаній, щоб оминути цей закон, задожили нібито окремі копальняні спілки і на дїлі мають в своїх руках продукцію антрациту 74% усего антрацитового вугля добувають у їхніх копальнях, а і з прочих десяти „независимих" компаній одна стоїть дуже близько до зелїзничої компанії, так, що на дїлі лиш 13% антрациту не є в руках зелїзничих концертів. Так 9 компаній регулює добування і цїни, перевіз і розділ цего важного продукту.

Інтересні данні про робітників у антрацитових копальнях. У минулім році було їх всі: 147,456. Більшість вугленкопів бо понад 77,000 вродилось поза границями Злучених Держав. 42,000 з тих чужинців це уроженці земель, які тепер находяться під владою Польщі або Совєтських Республик. Кілько між ними Українців, статистика не подає, та певно вони творять не меньше третини цего числа. При уроженцях Злучених Держав статистика не зазначує теж, до якої народности вони належать, хоч теж більшість їх походить від чужинців-батьків. З всіх чужинецьких майнерів 32% не вміє ні читати, 44% не є горожанами Злучених Держав ані не мають навіть перших паперів, а близько 10,000 не вміє говорити ні слова по анґлійськи.

Більшість майнерів веде власне господарство, около 60,000 живе на „борті", 18,402 чужинців і 8,734 американських вуглекопів має власні доми, з яких більшість, бо 62% вже зовсім виплачені і вільні від „мортґеджів". Несповна 10% майнерів живе у компанійних домах.

Заробітки майнерів є ріжні. Передовсім ріжняться тим, що одні беруть заплату від зробленої роботи, себто від кількости добутого чи вивезеного вугля, а другі на час. Таку контрактову роботу роблять властиві майнери і дістають плату від тони чи візка вугля, якою діляться зі своїм помічником. Прочі дорослі робітники дістають пересічно від 51 до 71 центів за годину, відповідно до свого занятя, та до того, чи працюють над, чи під землею.

Кошти добуття одної тони вугля виносить від 5.75 дол. до 6.32. 70 до 71% з того іде на оплату платені робітникам, решта на кошти адміністрації копалень, податки, прибори та їх зужитя. Та цїни вугля є значно вищі. Її підганяють в гору оплата чинщу з тих піль, на яких стоять шахти та з яких добувають вугль та заробітки вуглевих компаній. Одно і друге разом виносить від 2.25 до 5.00 долярів на одній тонї. Дальше треба прийняти ще кошти транспорту, які є ріжні до ріжних місцевостей, а накінець заробітки посередників. Це все разом спричинюють, що вугль у Вашингтонї в цім році коштував 15.34 доляри за тону, у Бостонї 15 долярів. Та одною з головних причин так високих цїн були все таки посередники, які в Ст. Луїс заробляли по 15 центів на кождім долярі, в Шікаґо по 21, у Філадельфії по 23, у Ню Йорку по 26 а у Бостонї по 32 центи. Значить вони підбивали цїни о одну четвертину а то й о одну третину. Цей свій заробок збільшували вони ще тим, що купували вугль у метричних тонах, які мають по 2240 фунтів а продавали у звичайних, по 2.000 фунтів, заробляючи, кромі згаданого зиску по 240 фунтів на тонї.

Через те домаганя Вуглевої комісеї, щоб правительство взяло на себе контроль над добуванням вугля слїд би ще поширити на розділення і торговлю ним.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Др. Альберт Джансон, котрий є загально знаний як авторитет ріжнихчисел, вернув з Росії. Підчас його побуту в Москві він познайомився з пляцами і приготовлюю роботою основаною для організації Рільничої Виставки в Москві. Він сказав, що організація такого предприятия за Державах коштувала би не меньше 10 мілїонів долярів. Чи Ви знаєте, що пачка Мюреде варта тузин пачок инших цигарет?

ДУМКИ

Лївобережні українці прозивають нас смішливо „Польщаками". Вважаймо, щоб із того сміху не вийшла гірка правда.

* * *

Є у нас приповідка: „Святий спокою, гаразд з тобою". Але коли нарід у неволі захопленеться тою думкою, то той „святий спокій" подібний до спокою на кладовищі.

* * *

Дехто втовкає нам у голови, що не можна і не треба шукати злуки всіх Українців під прапором одної, соборної, української держави, та що наша ціла боротьба має звернутись тільки проти лиць окупантів. Це таксамо, якби хто був прикований за шию, руки і ноги до скали і вважав своїм ідеалом, якби хто поміг розкувати тільки одну ногу. Не вдіється вона від тїла і не побіжить сама на волї гуляти.

* * *

Живий дух чинить народ живим. Ніяка насила не остоїться перед народом, що багне волї понад саме життє. Тому знаймо, що пора нашої свободи вже недалека. Національний рух на Україні такий, що заставив московських катрів підлещуватись йому.

* * *

Усі похибки, які вчинили Українці при спробах будови своєї держави, не зломили охоти до свого державного життя. Навідворіть! Коли переліє тільки частини народа брали участь в державній роботі, нині цїлий український нарід багне тільки одного, а це нагоди боротись за свою державність і за свою владу.

А коли чого багне цїлий нарід, то він мусить це добути.

(.С.)

Лїкарська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БОЛИКА
при співучасти лїкарів спеціялїстів, що недавно прибули з краю.
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Евнї)
Урядови години: від 12. до 2. і від 6. до 8. веч. Телефон Dry Dock 5143

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Іван Савчук з Лонгопоя, Газ, пошукує сина МИХАЙЛА САВЧУКА, який був в році 1916 в Дирбіт, Мич. 107 Comgresse St., Хто би о нїм чи або він сам прошу написати на мою адрес: GEORGE CHARYNIAK, Box 311 Dodick, California. 177-8

Потрібно ДІВЧИНИ до домашної роботи. Знаня анґлійської мови конче потрібне. Може бути дївчина недавно з краю. Прошу зголоситись межи 9.30 о 10.30 рано. (Плата по умові). 177-8
Ж. М. БЕНЕТ
611-615 Newark St., Hoboken, N. J

Пошукую МИРОНА АБРАМОВИЧ. Хтобі о нїм знав або він сам прошу зголоситись до: 176,77
ALEX. WOOS.
634 Croton Park South,
BRONX, N. Y.

Пошукую ГОСПОДИНІ ДОМУ. Я самотний, 32 лїт. Інтересований зголоситися до: BASIL BILYI, Box 1 Indian Head, Pa. 175,75

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висиснене нервів, ревматизм, острі нервові і хронцеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
Недїлї від 9 рано до 4 попол.

Український Лїкар С. КАУФМАН
хронічні внутрені слабости
111 EAST 7th ST., NE YORK
Принимає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Астоpія, Л. Ай.
488 ASTORIA AVENUE, ASTORIA, L. I.
Принимає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРТ
спеціялїст зі старого краю. Лїчить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Lexington 4438

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неспорнийй факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жалїли гроша на підержанїе своєї літератури, не жалїли часу на читанне книжок, не дивлячись частно на просвітні потреби. Недивно отже, що в підвисшенє висше від инших народів.

Ми теж маємо памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до вищого розвитку, як у них. До цього не потребуємо зараз, а не колись. На світі кривдне, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусїв другого рівнї тримати. Читайте отже книжки і то читайте найлїпше, а будучність твоя.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТІЙНІСТЬ ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного (Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основаня. Нехайно і на дальше Українці попирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалї в Канаді.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

Американець, веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
Бедар, пєса на 4-ри роздїли, В. Винниченка ... 20
Батраки, драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. Косенко ... 15
Безталанна, драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича ... 35
Блудний син, образ з життя наших вискелїнів в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Лупко ... 25
Боярин, драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича ... 20
Буреалшина або На чужій коровай очий не пробуй, комедія в 1-ій дїй, Вельисовского
Будинок сальнер, драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій ... 35
Бурлаки, драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича
Бурлаки (Чабан), драма на пять дїй, Івана Тобилевича (Безталанна Доля), з передмовою Василя Верниволї, брош. 85, опр. ... 70
Великий молох, пєса на 3 роздїли, В. Винниченка ... 20
Вертеп, сценічна картина для колядників, Є. Лупко ... 5
Верховинці, драма в 3-ох актах, Осипа Кержелевського, переклав В. Державина ... 30
Веселі Полтавці або Возьмий вженивсь, комедія з дїлами полтавських Українців 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
Виборожнянці, комедія в 1-ім акті, Є. Лупка
Виконавці народів комедія в 3-ох діях зі співами і танцями, Л. Янчука ... 25
Вихрест (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Умайської ... 35
В давній спіл. дому, в 4-ох діях, нап. Олексея Карпенко ... 30
Вісня чата, пролог, Ярослава Марченка ... 10
В новій землї, комедія з життя наших вискелїнів в Америці, в 3-ох діях, Є. Лупка ... 25
В Іерасову ніч, драматична картина в одній дїй, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора, і обрядами і звичаєї ... 20
Гей на Івана, Гей на Купала, оперетка в 1-ій дїй, Петра Федиська ... 15
Гонтий або пакуй, драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 45
Гостина св. Николая, драматична гра в 4-ох виходах, Є. Колитовського ... 10
Дай серцю волю, завіде в неволю, драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 50
Два домики, одна фіртка, комедія в 1-ій дїй, Льва Лотоцького ... 15
Двоє, драматичний малюнок на одну дїю, Гавриїла Кобрина ... 15
Дївочі мрії, траґі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля ... 50
Добрі дїти, образ з життя американських школярів в 4-ох актах, Ів. Тобилевича
Доки сонце зійде, роси очи виїсть, драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
Дунцуфак, драма в 5-ох діях, І. Тогобочного 30
Дунцуфак, драма в 4-ох діях, І. Трушевського 30
Дївочка, комедія в 4-ох діях, Т. С. Суліки ... 35
Ґедельфак, пєса в одній дїй, нап. Єлисей Карпенко ... 15
Єврейський розвід, драма в 3-ох діях, Л. Сулоходольського ... 35
Живий мертвець, жарт на одну дїю, Гавриїла Кобрина ... 25
Жидівка, драма в 5-ох діях, Ганса Гербарта Толстої, з великорусского переклав Петро Білоскурський ... 35
Жидівка, вистава, драма в 5-ох діях, Д. І. Тогобочного ... 30
За друзі свої, драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
Замічений слїд, драма в 5-ти діях, нап. Миколи Курбаса ... 50
За Немань Цду, оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
Запорожець за Дунаєм, оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
Запорожський клад, комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писаненського ... 20
Земля, драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
Зоря нового життя, комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кашенка ... 30
Чико сват, комедія в 1-ій дїї, Із. Трембицького
Капрал, Тимко або Що нас губить?, народна комедія в 5-ох актах, І. Мирославського ... 20
Кара за гріх, сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
Катерина (Мужичка), драма в 5-ох діях, Ванченка-Писаненського ... 30
Княгиня Любов, староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Яричевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
Козацьке свавілля на 3 дїї ... 30
Комедія про чоловіка, що оженився з немовлям, жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
Коханне в міщах (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дїї зі співами (по Ґоголю), С. Комишевського. Ціна з партитурою ... 20
Лїкар-шутикар, жарт в одній дїї Молієра, брош. 20, опр. ... 30
Мазепа, історична драма в 5-ох діях, С. Комишевського ... 35
Мийська Ніч, комедія в 3-ох діях, Т. Устенка (Гармата (після М. Ґоголя) ... 30
Мандрула, комедія в 1-ій дїї зі співами і танцями, Я. Малданика ... 15
Марусь Богуславка, любовно-історичне драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
Мати наймичка, драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
Мы двох сил, драма на 4 дїї, В. Винниченка 50
Монольоґи ч. 1 ... 20
Монольоґи ч. 2 ... 20
Монольоґи ч. 3 ... 20
Мужики аристократи, народний образ в 2-ох діях, І. Цетлинського ... 25
На жідвіт до Київа, комедія в 3-ох діях, П. Стешенка ... 30
Наймичка, драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича
Не сінокаті, жарт на одну дїю, Л. Яновської
На чужій дїй, образ з життя народа в 1-ій дїї, І. Я. Лупіка ... 10
„Настоящі", комедія в одній дїї, Олекси Добкевича, з передмовою Василя Верниволї, брош. 20, опр. ... 30
Наталка Полтавка, українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 40
На тихі води, на ясні зорі, сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держіруки ... 25
Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Куртепко Карий (Тобилевич) після поеми І. Шевченка ... 20
Нелюдовки, бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писаненського ... 30
Не клени, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 20
Нещастне кохання, драма в 5-ох діях, Манька
Ніч під Івана Купала, драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 30
Ніч під Івана Купала, в двох діях Бернштєрне Бернсона, брош. 20, опр. ... 30
Ой, не ходи Грицю, та не вечерниці, народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
Орися (В кайдуцтва волї), малюнок з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського
Ось не любо двох!, оперета в 3-ох діях, А. І. Кропивницького ... 25
Пан Ніхто, штука в 3-ох актах, Написав Г. Г.
Пан Штукаревич або Оказія, якої не бувало, сільські сцени на 2 дїї зі співами, С. Е. Зільнечка ... 35
Панна штукарка, жарт на 3 дїї, А. Ф. Володського ... 30
Пекло в хаті, образ з життя народа в 1-ім акті, Василя Пачовського ... 15
Перший горальник, фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і В. Світина, опоудалив ... 40
Писта Жидівка або, Чортове кубло, драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Умайської ... 30
Писта за кривдку, драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Казанського ... 30
Повернувся із Сибіру, драма в 5-ох діях, Л. Я. Ноньскі ... 30
Поза цим світом, драма в 5-ох діях, нап. Бернштєрне Бернсон, переклав А. Кручинський ... 30
По ревізії, етюд в 1-ій дїї, Марка Л. Кропивницького ... 20
По ревізії, етюд в 1-ій дїї, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволї, брош. 20, опр. ... 30
Пошились у дурні, комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
Прометей, драматичний твір, Ф. В. Гетого (переклав М. Слабінський) ... 15
Простак або Хитрощі жінки перехитрені мосьпаном, комедія в 1-ій дїї, Василя Гоголя
Розвадда, комедія в 4 актах, нап. Дмитро Нікольшин, брош. 40, опр. ... 35
Роман Великий, траґедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
Сальоме, драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
Самопалка, картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Пошінського ... 35
Сватана в бочці, комедія зі співами в 1-ім акті 10
Сватанне на Гончарівці, оперета на 3 дїї, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
Свекруха, комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
Свекруха Сьвекоха, образок сценічний в 3. діях 25
Сьвідь, сценічний жарт на одну дїю, Миколи Курпеби ... 15
Соколики, комедія в 4-ох діях, Григорія Цетлинського ... 35
Страйк, сценічний образ з життя хлїборобів з Галичини в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 7.00
Так-вам треба, іграшка в одній дїї з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
Тарас Бульба під Дубном, драма в 4-ох діях, К. Вайченка-Писаненського ... 50
Тато на заручинах, міщанська пригода в 1-ій дїї, Григорія Григоріївича ... 10
Терновий вінок або Жертви наруєма, драма на 4 дїї, В. Сиротенка ... 30
Тріпка Пальтаїв, комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
Украдене щастє, драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
Фавст, траґедія, нап. Й. В. фон Ґете, з німецкої мови віршовано переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Мазера ... 45
Хазяїн, комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із передмовою і поясненнями проф. Г., брош. 40, опр. ... 55
Халена, жарт з артистичного життя на одну дїю, Ю. Яворника ... 20
Хмара, в 3-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 50
Хто винен, драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
Цезар і Клеопатра, історія, в 5-ти актах, нап. Бернарда Шоу, опр. ... 35
Циганка Аза або Хата за селом, драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Галасевича, пер. Еронім Калиновський ... 30
Циганка красавиця, комедія в 3-ох актах, Гр. І. Солодовника ... 25
Червона свитка, комедія в 4-ох діях, В. Дерлюрки ... 30
Шасливий дїдь, жарт в 1-ій дїї, Гр. Ковалєнка 15
Як вони женилися, жарт на одну дїю, А. В. Володського ... 20
Як ковбаса та чарка, то миється й сварка, комедія в 1-ій дїї, М. П. Старицького ... 30
Як поза ворота виправляють, фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

—o—

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які кому водобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий мой-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнїйше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реєжістер. За недоручені книжки жадні замовлячі не присилає на реєжістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відкритою почтою. Гроші належить посилати наперед.

КОЖДИЙ, ХТО ЗАМОВИТЬ НАЙМЕНЬШЕ НА 5 ДОЛ. ДІСТАНЕ З ПОДАНИХ ЦІН ЧЕТВЕРТИНУ (25%) ОПУСТУ

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНАТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мой-ордер на імя, яко подано у реєжіцї адресі:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.

Твори російських клясичнів.

Л. Н. Толстой, Анна Каренина, романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Ѳ. М. Достоевскій, Братья Карамазовы, романъ въ четырехъ частяхъ съ эпилогомъ, два тома, опр. ... 3.50
И. С. Тургеневъ, Отцы и дѣти, романъ въ XXVIII главахъ; Накануне, романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
М. Е. Салтыковъ, Господа Головлевы, опр. ... 1.75
И. А. Гончаровъ, Обломовъ, романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, Преступленіе и наказаніе, романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, Дымъ, романъ въ XXVIII главахъ; Дворянское гнѣздо, романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, Лишние люди, очерки и разсказы, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, Война и миръ, романъ въ четырехъ томахъ, опр. ... 7.00
И. С. Тургеневъ, Новь, романъ въ XXXVIII главахъ; Рудинъ, романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, Такъ что же намъ дѣлать? О жизни, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ Житейская мелочь, очерки и разсказы, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, Записки охотника, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, Царство Божіе внутри васъ, христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, Идіотъ, романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Н. В. Гоголь, Похожденія Чичикова или Мертвыя души, поэма, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, Степь, разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, Андрей Колосовъ, повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, Дуэль, разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, Затишье, повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
Н. В. Гоголь, Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, Дѣтство, Отрочество, Юность, повѣсти, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, Бѣсы, романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
А. П. Чеховъ, Черный монахъ, разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, Мужики, разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, Вешняя воды, повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
В. М. Гаршинъ, Собраніе сочиненій, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, Пушкинъ, Гоголь, Бабуринъ, разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, Драмы и комедіи, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, Сцены и комедіи, опр. ... 1.75